

Joanna Florek

Katedra Finansów i Rachunkowości
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Nakłady inwestycyjne w polskim przemyśle spożywczym w latach 2000–2011

Wstęp

W warunkach stale rosnącej zmienności i złożoności otoczenia, zabezpieczenie trwania i rozwoju każdego przedsiębiorstwa wiąże się z koniecznością prowadzenia działalności inwestycyjnej. W szerokim ujęciu inwestycje są przede wszystkim podstawowym czynnikiem rozbudowy i unowocześniania materialno-technicznej bazy wytwórczej i usługowej. Wiążą się nierozdzielnie z koniecznością ponoszenia nakładów, które mogą przynosić korzyści dopiero po upływie określonego czasu. Jak podkreślają Józwiak i Kagan [2008, s. 22–30], podejmowanie działań inwestycyjnych jest świadectwem prowadzenia działalności rynkowej, modernizowania przedsiębiorstwa i powiększania skali produkcji. Tym samym stanowią podstawę wzrostu produkcji i usług, a w efekcie podstawę wzrostu dochodu narodowego. Inwestycje są ponadto zasadniczym środkiem wdrażania postępu technicznego do praktyki gospodarczej. Umożliwiają awans społeczny oraz poprawę stopy życiowej ludności.

Zakres i skala inwestycji uwarunkowana jest wieloma czynnikami, tkwiącymi zarówno w przedsiębiorstwie, jak i jego otoczeniu. Duży wpływ na wielkość inwestycji ma poziom dochodów przedsiębiorstwa, stopy oprocentowania kredytów inwestycyjnych, a także ich dostępność. Czynnikiem aktywującym i zachęcającym przedsiębiorców do ponoszenia wydatków inwestycyjnych może być dostęp do funduszy Unii Europejskiej wspierających finansowo działalność inwestycyjną [Sulewski 2005, s. 233]. Ważnym czynnikiem, na który zwraca uwagę Woś [2000, s. 7] jest skłonność do inwestowania, czego wymiernym efektem jest poziom nakładów inwestycyjnych. Jest to informacja, czy przedsiębiorca przejawia postawę prorozwojową czy nastawiony jest na konsumpcję.

Przemysł spożywczy, oprócz rolnictwa oraz gałęzi zaopatrujących rolnictwo w środki produkcji i usługi, jest jednym z ważniejszych sektorów gospodarki narodowej i działań przemysłu [Davies, Goldberg 1957, s. 13]. W 2011 roku przemysł spożywczy osiągnął przychody rzędu 165 mld zł, co stanowiło

13% produkcji sprzedanej całego przemysłu, wytwarzał około 4% produktu krajowego. Znaczącą rolę przemysłu spożywczego w Polsce potwierdza również udział w zatrudnieniu – w przemyśle spożywczym w 2011 roku pracowało blisko 395 tys. osób, tj. 4,9% ogółu zatrudnionych w gospodarce. Swoją działalność prowadziło w nim około 16 tys. podmiotów [Rocznik Statystyczny Przemysłu 2012, 2013]. Znaczenie przemysłu spożywczego jest o wiele większe niż wynikałoby to z przytoczonych liczb. Decyduje on bowiem o wyżywieniu ludności, o równowadze rynkowej, a tym samym o kondycji gospodarki i bezpieczeństwie ekonomicznym kraju. W przemyśle spożywczym potrzeby inwestycyjne są znaczne, na co wskazuje wysoki (ponad 50%) stopień zużycia środków trwałych [Rocznik Statystyczny Przemysłu 2012, 2013]. Zasadniczym wyzwaniem dla przemysłu spożywczego w Polsce jest także wzrost wydajności pracy. Kluczowym działaniem prowadzącym do poprawy wydajności pracy może być modernizacja aparatu wytwórczego, co wiąże się z inwestycjami.

Celem pracy było zaprezentowanie i ocena wielkości nakładów inwestycyjnych w polskim przemyśle spożywczym w latach 2000–2011. Publikacja została przygotowana w ramach programu wieloletniego „Ulepszenie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach”, zadanie 5: Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju produkcji, infrastruktury rynku i systemu obrotu, a także opłacalności wykorzystania roślin strączkowych na cele paszowe w Polsce”. Opracowanie zawiera podstawowe informacje pozwalające uzasadnić konieczność podjęcia głębszej analizy ponoszonych nakładów inwestycyjnych w przemyśle paszowym.

Materiały i metody badawcze

Opracowanie przygotowano na podstawie literatury przedmiotu oraz niepublikowanych danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego z lat 2000–2011 [Niepublikowane dane... 2012] dotyczących inwestycji i środków trwałych w układzie branż sektora przemysłu spożywczego według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, zgodnego z NACE 2 (*Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne*) [Polska Klasyfikacja Działalności 2007].

Wartość nakładów inwestycyjnych przedstawiono w cenach bieżących, jak i w cenach stałych. Wartości podane w cenach bieżących przeliczono na ceny stałe z 2000 roku, dokonując korekty na podstawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. Analizę przeprowadzono na podstawie miar dynamiki zjawisk, wykorzystując indeksy indywidualne oraz średniookresowe tempo

zmian (r)¹. Do oceny aktywności inwestycyjnej wykorzystano uproszczoną stopę inwestowania, która stanowi relację nakładów inwestycyjnych do poziomu amortyzacji. Wskaźnik ten wyraża szybkość z jaką przedsiębiorstwa gromadzą rzeczowe środki produkcji.

Pojęcie inwestycji

Ogólnie inwestycje to wydatkowanie środków finansowych w celu nabycia innych aktywów, których posiadanie lub eksploatacja zapewni przedsiębiorstwu w przyszłości określone korzyści. Kamerschen i in. [1991, s. 654] określają inwestycję jako zakup dóbr kapitałowych, tj. wyposażenia, budynków produkcyjnych oraz zmian zapasów, które mogą być używane w produkcji innych dóbr i usług. Podobnie definiuje inwestycje Borowski [1990, s. 260], pisząc, że przez inwestycje rozumie się najczęściej nakłady gospodarcze zmierzające do stworzenia nowych, powiększenia istniejących lub odtworzenia zużytych środków trwałych. Zalicza się do nich także nakłady na pierwsze wyposażenie obiektów – przedmioty nietrwałe, utrzymania niezbędnego zapasu środków obrotowych, a także zakup licencji lub załogi nowego przedsiębiorstwa. Jak podaje Henzel [1999, s. 7], inwestowanie kapitału przedsiębiorstwa oznacza jego lokowanie w celu pozyskania rzeczowych składników majątku, inwestycji finansowych i efektów niematerialnych. Stąd też najbardziej ogólnie inwestycje można podzielić na: rzeczowe, finansowe i niematerialne [Gmytrasiewicz, Karmańska 2002, s. 11]. Obecnie w gospodarce polskiej największy udział w inwestycjach przedsiębiorstw mają inwestycje rzeczowe oraz coraz częściej inwestycje finansowe [Dotkuś 2005, s. 285]. Inwestycje rzeczowe to te, które wiążą się z wydatkowaniem kapitału na budowy, w efekcie których powstają środki trwałe lub nieruchomości o charakterze inwestycji [Różański 1998, s. 43].

Nieco inaczej inwestycje zdefiniowane są w ustawie o rachunkowości, w myśl której inwestycje to aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, użytkowania z nich przychodów w postaci odsetek, dywidend, udziału w zyskach lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności: aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści [Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz.U. z 1994 r. Nr 121, poz. 501), art. 3, ust. 1, pkt 17]. Z tego wynika, że do inwestycji

¹Badane zjawisko nie wykazywało jednoznacznej tendencji rozwojowej, z tego względu w pracy wykorzystano średniokresowe tempo zmian liczone na podstawie wszystkich wyrazów szeregu czasowego [Wysocki, Lira 1995, s. 132].

nie zalicza się takich nakładów, które prowadzą do budowy, rozbudowy, modernizacji czy adaptacji składników środków trwałych. W myśl prawa bilansowego, inwestycje rzeczowe zaliczane są do rzeczowych aktywów trwałych i noszą nazwę środków trwałych w budowie.

W pracy, zgodnie ze statystyką masową, za nakłady inwestycyjne przyjęto nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem było pozyskanie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Wartość inwestycji w przemyśle spożywczym

Wartość nakładów inwestycyjnych w polskim przemyśle spożywczym wahała się od 3,9 mld zł w 2000 roku do 6,8 mld zł w 2008 roku (tab. 1) i stanowiła 3% nakładów ponoszonych na inwestycje w gospodarce narodowej. W ujęciu realnym nakłady w latach 2000–2011 zwiększyły się o 17%. W przemyśle ogółem i całej gospodarce narodowej realny wzrost nakładów na inwestycje wynosił odpowiednio 49 i 34%. Średnio w ujęciu realnym inwestycje w przemyśle spożywczym z każdym rokiem rosły o 2,7%, w gospodarce narodowej coroczny przyrost nakładów inwestycyjnych wynosił natomiast 0,6%.

Duże ożywienie inwestycyjne w przemyśle spożywczym zaobserwowano w 2003 roku. Związane to było z planowanym wstąpieniem w struktury Unii Europejskiej. Przedsiębiorstwa spożywcze zintensyfikowały procesy dostosowywania się do wymogów, przede wszystkim w zakresie bezpieczeństwa produkcji żywności i ochrony środowiska, określonych przez Wspólnotę. Wiązało się to z wydatkowaniem dużych środków finansowych na inwestycje. Wartość nakładów poniesionych na zakup środków trwałych w przemyśle spożywczym w 2004 roku wzrosła o ponad 50% w porównaniu do 2000 roku i wyniosła prawie 6,5 mld zł. Procesy modernizacyjne przedsiębiorstw zostały wsparte środkami pomocy publicznej pochodzącymi zarówno z budżetu krajowego, jak i funduszy UE. Programem, z którego przemysł spożywczy mógł uzyskać finansowe wsparcie jeszcze przed wstąpieniem w struktury unijne, był Specjalny Przedakcesyjny Program na Rzecz Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich – SAPARD². W latach 2004–2006 wsparcie inwestycji w przemyśle spożywczym odbywało się ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”. W latach

²Program SAPARD uruchomiony został na początku lipca 2002 roku, a zakończony w 2006 roku.

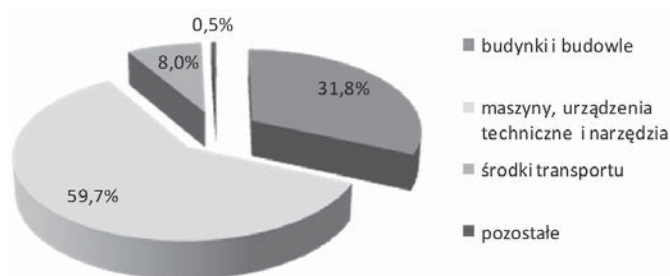
Tabela 1
Nakłady inwestycyjne i ich zmienność w latach 2000–2011

Lata	Nakłady inwestycyjne w przemyśle spożywczym [mln zł]			Nakłady inwestycyjne w przemyśle [mln zł]			Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej [mln zł]		
	ceny bieżące	ceny stałe	wskaźnik dynamiki 2000 = 100	ceny bieżące	ceny stałe	wskaźnik dynamiki 2000 = 100	ceny bieżące	ceny stałe	wskaźnik dynamiki 2000 = 100
2000	3817	3817	–	37 708	37 708	–	13 3160	133 160	–
2001	3664	3473	91	35 889	34 018	90	12 1363	115 036	86
2002	3635	3381	89	34 622	32 205	85	109 266	101 638	76
2003	4679	4318	113	37 387	34 501	91	110 860	102 303	77
2004	6498	5794	152	41 911	37 368	99	120 467	107 409	81
2005	5641	4926	129	45 211	39 482	105	131 055	114 446	86
2006	6082	5259	138	52 685	45 553	121	154 880	133 912	101
2007	6446	5437	142	64 318	54 254	144	191 714	161 717	121
2008	6765	5476	143	70 996	57 474	152	217 260	175 879	132
2009	5214	4078	107	72 073	56 372	149	218 581	170 964	128
2010	5570	4246	111	68 979	52 585	139	217 287	165 646	124
2011	6125	4477	117	76 779	56 118	149	243 346	177 863	134
r	5,2	2,7	–	5,3	2,6	–	3,2	0,6	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [Rocznik Statystyczny Przemysłu 2002, ..., 2012, 2003, ..., 2013].

2007–2011 przedsiębiorcy mogli korzystać ze środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Przed przedsiębiorcami działającymi w sektorze przemysłu spożywczego pojawiły się także możliwości wykorzystania środków w ramach pomocy regionalnej³. W kolejnych latach nakłady na środki trwałe i ich modernizację ponoszone przez przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego nadal rosły. Wartość maksymalną (6,8 mld zł) osiągnęły w 2008 roku. Skutki światowego kryzysu gospodarczego dały o sobie znać także w obszarze inwestycji. W 2009 roku nakłady inwestycyjne w polskim przemyśle spożywczym obniżyły się o 25% w ujęciu realnym w stosunku do roku poprzedniego, ale i tak były wyższe o około 20% w stosunku do lat 2000–2002. Obniżenie poziomu inwestycji nie było podyktowane brakiem środków finansowych, wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu spożywczego w latach 2009–2010 należały do najwyższych w całym analizowanym okresie [por. Florek, Czerwińska-Kayzer 2012, s. 123]. Spowodowane to było głównie bardziej ostrożną polityką inwestowania prowadzoną przez przedsiębiorstwa. Również banki, w tym okresie, ostrożniej udostępniały swoje środki na finansowanie nowych przedsięwzięć. W 2011 roku nastąpiło ożywienie inwestycyjne – w ujęciu realnym inwestycje w przedsiębiorstwach przemysłu spożywczego, w stosunku do lat 2009–2010, wzrosły o 10%. Można zauważyć, iż przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego w niepewnych czasach wykazywały się dużą ostrożnością w podejmowaniu nowych przedsięwzięć, w porównaniu do całej gospodarki narodowej.

W strukturze rzeczowych nakładów inwestycyjnych w przemyśle spożywczym w 2011 roku (rys. 1) dominujące znaczenie miały maszyny i urządzenia techniczne – 59,7%, budynki i budowle stanowiły 31,8%. Z przedstawionych danych wynika, że budynki oraz maszyny są istotnym elementem potencjału

Rysunek 1

Kierunki rozdysponowania nakładów inwestycyjnych w przemyśle paszowym w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [Środki trwałe... 2012].

³Od połowy 2008 roku sektor uzyskał możliwość korzystania ze zwolnień podatkowych na terenie Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE), a od 2009 roku może ubiegać się o wsparcie finansowe dostępne z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG) [Cieśliewicz 2001, s. 5].

Tabela 2
Nakłady inwestycyjne w poszczególnych działaniach przemysłu spożywczego w latach 2000–2011 [mln zł]

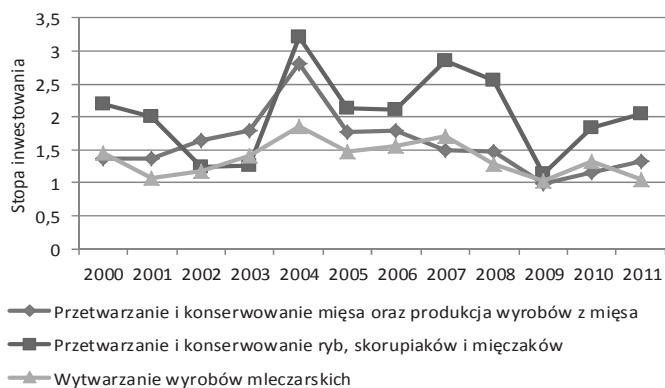
Dział przemysłu	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa	566	620	807	1089	1810	1171	1288	1335	1221	790	948	1103
Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	85	80	50	61	164	145	167	256	269	127	199	285
Przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	320	237	304	462	840	647	660	710	680	458	438	691
Produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	35	82	86	67	77	72	76	100	117	68	76	137
Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	554	441	525	663	982	823	875	998	773	654	881	704
Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	116	160	114	182	184	140	233	176	207	165	169	247
Produkcja wyrobów piekarskich i mącznych	290	247	179	255	322	380	394	381	493	375	509	490
Produkcja pozostałych artykułów spożywczych	516	546	548	610	821	1067	1040	1092	1441	1596	1366	1360
Produkcja gotowych paszy i karmy dla zwierząt	161	185	188	181	208	248	324	261	244	214	226	329
Produkcja napojów	1174	1066	834	1109	1090	948	1025	1137	1320	767	758	779

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

wytwórczego, bez których proces produkcji w większości przedsiębiorstw nie jest możliwy.

Analiza danych na temat działalności inwestycyjnej wykazała także duże zróżnicowanie aktywności w tej dziedzinie w poszczególnych działach przemysłu spożywczego (tab. 2). Najwyższy poziom inwestycji zanotowano w przetwórstwie produktów pochodzenia zwierzęcego. Największe ożywienie inwestycyjne w tej branży miało miejsce w 2004 roku, kiedy to nakłady na zakup i modernizację środków trwałych były ponad trzykrotnie wyższe niż w 2000 roku. W następnych latach wartość inwestycji w tej branży obniżyła się, co było wynikiem kończącego się procesu dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów unijnych. Pomimo obniżenia skali inwestowania, poziom wydatkowanych środków nadal był wysoki i w 2011 roku przekroczył wartość 1,1 mld zł. Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych miał miejsce w branży produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. W tej branży największe ożywienie nastąpiło dopiero w 2011 roku – wydatki na środki trwałe wzrosły wówczas do 0,1 mld zł.

Syntetyczną miarą wykorzystywaną do oceny aktywności inwestycyjnej gospodarki jest uproszczona stopa inwestycji. W badanym okresie średnią najwyższą stopą inwestowania charakteryzowały się branże rybna, przetwórstwa mięsa oraz mleczarska (rys. 2).

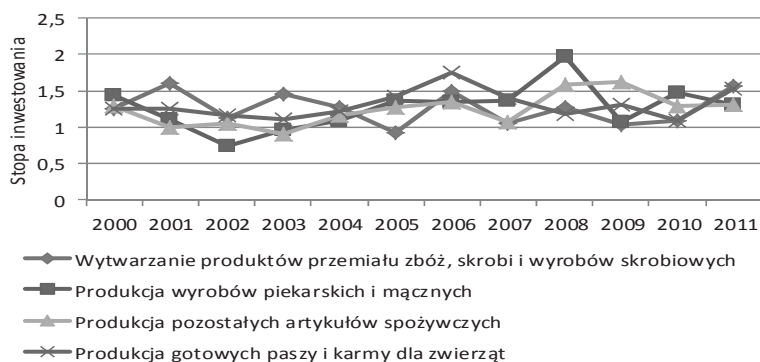

Rysunek 2

Działy przemysłu spożywczego o wysokiej stopie inwestowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych GUS.

W grupie działów przemysłu o średniej stopie inwestowania – na poziomie około 1,3 – znalazły się branże: produkcji gotowych pasz i karm dla zwierząt, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych, wytwarzania produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych, a także produkcja pozostałych artykułów spożywczych (rys. 3).

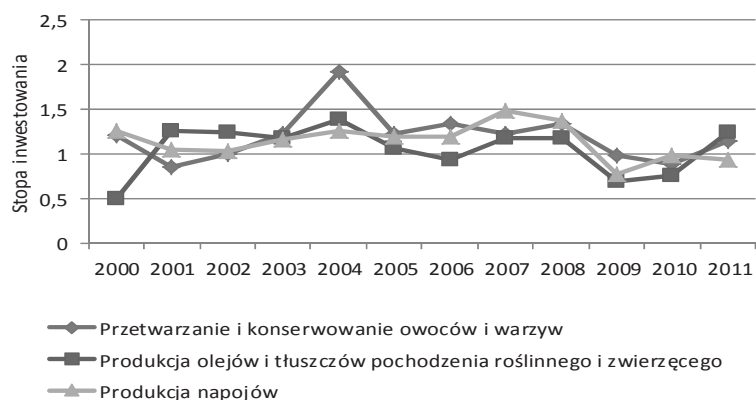

Rysunek 3

Działy przemysłu spożywczego o średniej stopie inwestowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych GUS.

W okresie badawczym majątek trwały w niewielkim stopniu był odtwarzany w takich branżach, jak: przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw, produkcja napojów, produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego (rys. 4). Warto podkreślić, że w branżach tych w okresie spowolnienia gospodarczego, a szczególnie w latach 2009–2010, majątek trwały ulegał dekapitalizacji.

Rysunek 4

Działy przemysłu spożywczego o niskiej stopie inwestowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych GUS.

Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań wynika, że nakłady inwestycyjne w polskim przemyśle spożywczym w latach 2000–2011 wzrastały. Ich wzrost był jednak wolniejszy niż w przemyśle ogółem i całej gospodarce narodowej. Duży wpływ

na ożywienie inwestycyjne w przemyśle spożywczym miała perspektywa integracji z Unią Europejską. Proces ten przypadł na lata 2003–2004, wówczas przedsiębiorstwa zintensyfikowały procesy dostosowywania się do wymogów sanitarno-weterynaryjnych stawianych przez Wspólnotę. Ograniczenie aktywności inwestycyjnej nastąpiło w 2009 roku, co było konsekwencją światowego kryzysu finansowego. W analizowanym okresie w największym stopniu swój majątek odtwarzały przedsiębiorstwa branży mięsnej. W branży paszowej zaobserwowano stały i systematyczny wzrost nakładów inwestycyjnych. Producenci pasz nie doprowadzili również do dekapitalizacji swojego majątku, nawet w latach spowolnienia gospodarczego.

Literatura

- BOROWSKI R.: *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw przemysłowych*, PWN, Warszawa-Kraków 1990, s. 260–261.
- CIEŚLEWICZ W.: *Finansowe wsparcie inwestycji w polskim przemyśle rolno-spożywczym*, Zeszyty SGGW Problemy Rolnictwa Światowego, tom 11(26), zeszyt 2, Warszawa 2011, s. 5–15.
- DAVIES J.H., GOLDBERG R.A.: *A Concept of agribusiness*, Boston 1957, s. 13.
- DOTKUŚ W.: *Inwestycje rzeczowe*, w: *Rachunkowość finansowa i podatkowa*, Cebrowska (red.), Warszawa 2005, s. 285.
- FLOREK J., CZERWIŃSKA-KAYZER D.: *Sposoby zarządzania ryzykiem działalności gospodarczej w przedsiębiorstwach produkujących pasze*, Zeszyty SGGW, *Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej*, zeszyt 98, Warszawa 2012, s. 123–134.
- GMYTRASIEWICZ M., KARMAŃSKA A.: *Rachunkowość finansowa*, Difin, Warszawa 2002, s. 11.
- HENZEL H.: *Wybrane problemy optymalizacji działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw*, *Studia Ekonomiczne AE w Katowicach nt.: Teoria i praktyka procesów inwestycyjnych*, Katowice 1999, s. 7–22.
- JÓŹWIAK W., KAGAN A.: *Gospodarstwa towarowe a gospodarstwa wielkotowarowe*, *Roczniki Nauk Rolniczych. Seria G*, tom 95, zeszyt 1, Warszawa 2008, s. 22–30.
- KAMERSCHEN D.R., MCKENZIE R.B., NARDINELLI C.: *Ekonomia*, Gdańsk 1991, s. 654.
- Niepublikowane dane GUS, F0-2, statystyczne sprawozdanie finansowe, produkcja artykułów spożywczych, produkcja napojów, 2000, ..., 2012.
- Polska Klasyfikacja Działalności – PKD: Złącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 24.12.2007. Dz.U. 251, poz. 1885. GUS, Warszawa, www.stat.gov.pl, 2007.
- Rocznik Statystyczny Przemysłu 2002, ..., 2012. GUS, Warszawa, www.stat.gov.pl, 2003, ..., 2013.
- RÓŹAŃSKI J.: *Inwestycje rzeczowe w procesach rozwojowych przedsiębiorstw*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1998, s. 1–156.
- SULEWSKI P.: *Inwestycje w wyniki ekonomiczne gospodarstw indywidualnych*, *Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu*, Tom VII, zeszyt 1, Warszawa-Poznań 2005, s. 233–238.

Środki trwałe w gospodarce narodowej w 2011 roku, GUS, Warszawa, www.stat.gov.pl, 2012.

Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz.U. z 1994 r. Nr 121, poz. 501), art. 3, ust. 1, pkt 17.

WOŚ A.: *Inwestycje i akumulacja w rolnictwie chłopskim w latach 1988–1998*, Komunikaty, Raporty, Ekspertyzy, zeszyt 466, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2000, s. 7.

WYSOCKI F., LIRA J.: *Statystyka opisowa*, Wyd. AR, Poznań 2005, s. 132.

Capital expenditure in the Polish food industry from 2000 to 2011

Abstract

The main goal of this study was to present and assess the volume of capital expenditure in the Polish food industry from 2000 to 2011. The study was prepared on the basis of reference publications and unpublished statistics of the Central Statistical Office concerning investments and fixed assets according to the branches of the food industry. The analysis was based on measures of the dynamics of phenomena. In order to assess the investment activity a simple investment rate was used. As results from the research, capital expenditure increased in the Polish food industry from 2000 to 2011. Integration with the European Union considerably influenced the investment growth. In the period under analysis the highest mean investment rate was observed in the fishing, meat processing and dairy sectors. The investment activity was limited in 2009, which was a consequence of the world crisis.

